

A bírálóbizottság értékelése

Maticsák Sándor értekezésében az erza mordvin névszóképzők vizsgálatára vállalkozott. Eddig e területről - és főleg történeti megközelítésből - még átfogó jellegű elemzés nem készült. Kutatása tehát főképpen nyelvtörténeti szempontú, vizsgálja az egyes képzők etimológiáját, történeti alakulását, produktivitásuk és gyakoriságuk változását, de emellett vizsgálatai kiterjednek a képzők fonotaktikai, morfológiai és szemantikai vonásaira is. Számba veszi a korábbi kutatások eredményeit, és minden eddiginél szélesebb adatbázis alapján elemzi az egyes képzőket. Adatbázisa forrását kétnyelvű és egynyelvű mordvin szótárak és kisebb mértékben szövegek (bibliafordítások, újságnyelvi és szépirodalmi szövegek) alkotják.

A disszertáció 3800 szó etimológiáját vizsgálta meg, és felöleli az erza névszóképzők teljes rendszerét. Bemutatja az ősi, alapnyelvi eredetű képzők folytatásait a ma már nem transzparens származékokban (9 képző), a jelenlegi erza mordvin főnévképző-állományt (15 képző), a grammatikalizációval keletkezett képzőket, valamint a főnévképzők mellett kitér a melléknév- számnév- és igenévképzőkre is. Minden egyes képző külön-külön több, különböző szempont szerint kerül elemzésre. A szótári és szöveges források vizsgálatával megállapítást tesz a képzők gyakoriságának és produktivitásának változásairól. Összefoglalja az eddigi szakirodalmaknak az erza névszóképzőkre vonatkozó megállapításait és kritikai megjegyzésekkel látja el azokat. Kiszűri és korrigálja a helytelen etimológiákat.

Az értekezés legfőbb tudományos eredménye, hogy az egy nyelv névszóképzőinek teljességre törekvő nyelvtörténeti feldolgozása, s mint ilyen, jelentős lépés az uráli nyelvek képzőinek kutatásában. A disszertáció felöleli a teljes névszóképző-állományt, azok minőségét, funkcióját és történetét, mely önmagában tudományos eredmény. Az értekezés tudományos eredménye egyrészt benne foglaltatik az egészben, másrészt pedig az elemzések részleteiben.

A bírálóbizottság egyetértve az értekezés opponenseivel javasolja, hogy a szerző a publikálás előtt egészítse ki munkáját egy elméleti bevezető résszel, mely kitér a képzők nyelvtörténeti megközelítésének elméleti kérdései mellett a derivációs és inflexiós szuffixumok elhatárolásának kérdésére is. Ugyancsak javasolják a publikálandó műben az adattár megjelenítésének észszerű keretek közé szorítását.